

Gemeente van onze Heer Jezus Christus,

Een nieuw jaar wordt vaak gezien als een nieuw begin in ons leven. Een herstart, met kans op iets goeds. Het is voor veel mensen het moment om zich te bezinnen. Het moment om goede voornemens te hebben. Er is blijkbaar het gevoel dat het anders, dat het beter kan. Eigenlijk dat het ook wel beter moet. Goede voornemens zijn zo uiting van een diepgeworteld en terecht verlangen om een beter mens te worden. Om er te zijn als mens.

We zijn even onderweg. Sommige dingen lukten wel, andere niet. In ieder geval is het goed om te bezien wat we willen met ons leven, met de persoon die we zijn.

Interessant is het op welke vlakken veel verbeterwensen liggen. De laatste jaren cirkelen die rond een aantal onderwerpen:

- persoonlijkheid zijn: leren om nee te zeggen; eindelijk mijn baas een keer mijn mening geven; je eigen plan kunnen trekken; niet geleefd worden, maar zelf leven.
- gezondheid: afslanken, eetgewoonten, sportgewoonten
- relaties: meer tijd maken om om te gaan met familie en vrienden.

Er achter zit de gedachte, zeker wbt de eerste en de laatste: je wilt een waardevol mens zijn. Een mens die wordt gerespecteerd. Een mens die geeft om zijn omgeving en in relaties wil leven. Een graag gezien mens. Een mens die er toe doet is een mens die impact maakt. Een mens die sporen nalaat in zijn leven die blijven. Zodat er aan het einde van je leven met recht kan worden gezegd wat staat in een lied van Bram Vermeulen:

Ik heb een steen verlegd, in een rivier op aarde

Nu weet ik dat ik nooit zal zijn vergeten!

Ik leverde bewijs van mijn bestaan,

Omdat door het verleggen van die ene steen,

De stroom nooit meer dezelfde weg zal gaan!

Er zijn wat complicaties rondom goede voornemen.

Vaak laten ze zich niet zo eenvoudig realiseren. 90% van deze verbeterplannen blijken te falen. Misschien door een onrealistische aanpak om het te realiseren. Misschien door een gebrek aan intrinsieke motivatie (het is je aangepraat), of het sluimerende en tegelijkertijd zeer ontmoedigende gevoel dat het toch nooit haalbaar is.

Nu is het niet altijd zo zwaar en zo problematisch, maar het inzicht dat er wel is (ik kan en moet eigenlijk wel een beter mens zijn), blijft bestaan.

Wat nog meer complicerend is rondom onze projecten om beter mens te worden - zeker als ze niet lukken - is het feit dat ze moeten worden uitgevoerd onder een zekere druk, zonder een duidelijk kader waarbinnen je je als mens kunt verbeteren.

Frits de Lange schreef hierover enige tijd geleden in Trouw in een artikel. Hij stelt: vroeger was ons script duidelijk. We hadden een bepaalde rol in kerk, bedrijf of school. Je was iemand, je had een rol en daarin kun je je verbeteren. *Nu*, en dan citeer ik letterlijk: *'Nu leven we in een samenleving van elkaars gelijken en ligt er geen vast script meer voor je klaar. We staan aan dezelfde startstreep en moeten een bijzonder iemand worden. Onderscheiden kunnen we ons alleen door energiek initiatieven te ontplooien. Het leven was*

ooit een lot, een 'bestemming'. Nu is het een reeks van keuzes waarmee wij onze eigen geschiedenis scheppen. Persoonlijke identiteiten zijn open en onbepaald. Het ik is een project in niemandsland, waarin we onze eigen gids, onze eigen horizon zijn. Einde citaat.

Dit is bijzonder verontrustend. Bijzonder verontrustend, het gevoel dat je *iemand moet* zijn, terwijl niemand je zegt wie je kunt zijn. We zijn hier zomaar. Waar moet je naar streven? Wanneer is het genoeg? Eigenlijk nooit. Wie weet kun je toch nog meer, toch nog beter. De Lange schrijft dan ook: *Meer nog dan in de veeleisende ogen van anderen, bestaan we in de oneindig ontevreden ogen van onszelf. Vandaar dat we onze doelen voortdurend bijstellen, telkens ietsje hoger, ietsje verder. Wie tevreden is met zichzelf, is een loser.*

Op dit vlak zie ik iets terug van wat in Efeze loze denkbeelden wordt genoemd, of verduisterd zijn en wat daar allerlei negatieve dingen ten gevolge heeft. De woorden uit Efeze zijn taalgebruik om het niet erkennen van de Schepper als God onder woorden te brengen en andere goden te volgen, en ook de eigen hartstochten.

Het meest kenmerkende van onze cultuur is dan wel dit, dat we onszelf tot goden hebben gemaakt. Waar de Efeziërs nog wel buiten de mens bestaande goden hadden, hebben wij alleen nog maar onszelf, wat het leven in feite nog donkerder maakt. De goden droegen misschien nog in de verte een afschaduw van de ware God. Nu moeten we onze eigen god zijn. Een hels karwei in een oneindige en beangstigende leegte.

In Efeze leidt het niet erkennen van God vooral tot moreel verwerpelijk gedrag. Je raakt afgestompt, zo zegt de NBV, je kunt ook zeggen: raakt in een verdooving. Dit gedrag is er nog steeds in ruime mate en de verleidingen om daaraan toe te geven kunnen ook oorzaak zijn van het falen van verbeterplannen.

Maar, het niet erkennen van God heeft ook een zelfbeschadigende uitwerking. Het continue gevoel van 'altijd meer moeten' zonder externe horizon, is niet licht te dragen. Zeker wanneer we een keer falen, of structureel falen, of gewoonweg onder druk bezwijken, geraken we in de problemen. De zelfontevredenheid zoekt zich een uitweg en lijkt, zo schrijft de Lange, een van de grote aanjagers te zijn van een depressie-epidemie die over onze cultuur trekt. Er komt een andere verdooving, namelijk die van de richtingloosheid, van het oneindig moeten. Zozeer dat onze geest in elkaar kan klappen. Zeker wanneer we niet bij de winners, maar bij de losers horen.

Juist in deze cultuurstroom, die genadeloos alles meesleurt wat we aan stenen menen te hebben verplaatst, is het een geweldige krachtige, troostende en corrigerende gedachte die ons wordt aangereikt in Romeinen 8: we zijn gekend door God. Ook al hebben we niet bewust dat idee over ons mens-zijn wat wel breed aanwezig is, het kan ons toch beïnvloeden. De claim op ons leven om je te ontwikkelen ligt er.

Maar weet: Achter en onder ons bestaan ligt een diepe grond: God die ons heeft gewild. Het bijzondere is: je blijkt al gekend te zijn. Je zweeft niet in een grote leegte zonder doel of richting. Er zit überhaupt al waarde in je leven omdat God je heeft gewild.

En het gaat nog verder. Nog meer dan dat ik plannen heb om mezelf te verbeteren blijkt Hij plannen te hebben om mij te verbeteren. Hij die het grootste intellect heeft, de grootste wijsheid, Hij die de meeste impact heeft gemaakt, Hij die alles en in allen is, Hij wil dat wij beter mens worden. En daarop heeft Hij zeer zwaar ingezet. Hij heeft er al een plan voor gemaakt. Er is wel een script. Er zijn ook mogelijkheden om daadwerkelijk te verbeteren en te veranderen. Om intrinsiek gemotiveerd te raken.

Hij reikt ons namelijk een perfecte identificatiefiguur aan om echt mens te worden. Mens te worden zoals het goed is. Mens naar de maatstaven die God zich heeft gesteld. Mens, beantwoordend aan een *echt* doel. Aan dat ideaalbeeld, dat ons genadig wordt aangereikt, gaan voldoen is het criterium. Hij maakt het mogelijk om mens te worden zoals we zijn bedoeld. We hoeven niet steeds opnieuw onszelf uit te vinden. God maakt duidelijk wat Hij van ons verwacht.

Hij komt zelf in Zijn Zoon, om mens te worden in Jezus van Nazareth.

Het bijzondere van Jezus daarbij is, dat Hij begint in onze onmacht en gebrokenheid. Hij begint daar waar we falen. Hij heeft zich geïdentificeerd met ons mensen in onze verlorenheid, in onze schuld. Daarmee hebben we de unieke mogelijkheid aangereikt gekregen om ons falen kwijt te raken. Het een van de meest bijzondere kanten aan het evangelie van Jezus Christus, dat Hij losers niet afschrijft. Hij is gekomen om ze op te zoeken. Hij komt ook de foute mensen bezoeken. De mensen die verkeerd hebben gekozen en gehandeld.

Het is geweldig wanneer je iemand hebt die naast je staat en zich met je wil identificeren. Die met je meevoelt, zodat de eenzaamheid niet zo groot is. Noch in je schijnbare slagen, noch in je tastbare falen. Jezus komt naast ons staan, en sterker nog, Hij neemt over aan onze kant wat leeg en loos is. Hij draagt weg wat ons doet falen en schuldig stelt. Je hoeft dus niet te blijven zitten met je gevoel van falen, van mislukken. Als je jezelf toevertrouwd, aarzelend, en misschien wel steeds krachtiger, hoef je niet blijven lopen met wat verkeerd gaat. Je mag opnieuw beginnen. Ook op 17 januari, als je plannen om beter mens te zijn, al vergeten of geflopt zijn.

Hij identificeert zich met ons in onze gebreken, maar ook worden wij er toe aangezet ons met Hem identificeren in zijn goedheid. Jezus zet Gods standaard neer om na te volgen. Het is zondermeer duidelijk in welke richting je leven zich moet bewegen wil je leven impact maken. Wil het waard zijn om geleefd te worden. In Jezus krijgen we datgene aangereikt wat nodig is om mens te worden. Om zelfs in Gods kracht, zoals Jezus, stenen te verleggen.

Hoe doe je dat?

Met een mooie metafoer van kleding worden we opgeroepen onze oude mens uit te doen en de nieuwe aan. Bedenk je hoe je eruit wilt zien: als Jezus: *en* doelgericht *en* betrokken, *en* standvastig *en* vol invoelingsvermogen, zo eerlijk, zo vol liefde, zo trouw aan God, zo zuiver in wat je doet. Als inderdaad de lage begeerten ons leven overheersen, overwin dan het kwade door het goede.

We hebben het dan ook nodig om Hem te kennen, te weten wat Hij wil. Tijd nemen voor Hem: lezen, bidden als de manier om die kleding aan te doen. In die nauwe omgang met Hem, kom je erachter welke eigenschappen Hij heeft. We hebben andere gelovigen om ons nodig om ons daarin te inspireren. Zo krijg je de middelen aangereikt door de Geest, om mens te worden zoals we zijn bedoeld.

Anders gezegd: volg Hem na. In het volgen van Jezus wordt je denken vernieuwd. Je geest wordt niet steeds zwaarder belast met onmogelijke opgaven. Integendeel. Je gaat steeds meer loslaten van wat je niet mee hoeft te dragen. Je krijgt steeds beter zicht op de vraag waar het nu eigenlijk op aankomt in het leven.

Niet dat het dan in zichzelf eenvoudig is om dit te doen. Dat kost wat. Je kleren zullen wel eens scheuren. Je raakt het spoor van Jezus ook wel eens kwijt. Begin dan opnieuw. Het is de moeite waard, want het is het voorbeeld van God zelf! Beter en hoger is er niet.

Volg Jezus en je zult gaan merken dat er inderdaad een weg is naar verbetering van je wie je bent. Amen.